Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
L-sarja

2024/2280

10.10.2024

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2024/2280,

annettu 11 päivänä huhtikuuta 2024,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0109/2024),

A. toteaa, että Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen tulo- ja menotaulukon ([1]) mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2022 oli 99 872 000 euroa, mikä merkitsee 40,59 prosentin vähennystä vuoteen 2021 verrattuna, ja että tämä oli seurausta terveyshätätilanteiden valmiusviranomaisen (HERA) avustuksiin tehdyistä muutoksista; panee merkille, että keskuksen talousarvio rahoitetaan pääasiassa unionin talousarviosta;

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin toteaa kertomuksessaan keskuksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2022 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että keskuksen tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet tulopuolella olivat lailliset ja asianmukaiset (sääntöjenmukaiset); ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin tarkasti neljä avustussopimusta, joiden kokonaisarvo oli 7,9 miljoonaa euroa, ja havaitsi, että kolmessa avustuksessa tukikelpoisiin kuluihin oli sisällytetty arvonlisäveroja 0,6 miljoonan euron edestä (8,1 prosenttia kuluista); ottaa huomioon, että edunsaajat toteuttavat toimintansa julkisina viranomaisina ja että näin ollen arvonlisävero ei ole varainhoitoasetuksen 186 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukainen tukikelpoinen kulu; ottaa huomioon, että edellä kuvatussa otoksessa todetun arvonlisäverokannan ja arvonlisäveron määrän perusteella sääntöjenvastaisten menojen arvioitu kokonaismäärä on 2,8 prosenttia vuonna 2022 käytettävissä olleiden maksumäärärahojen kokonaismäärästä, mikä ylittää tässä tarkastuksessa asetetun olennaisuusrajan, joten tilintarkastustuomioistuin antoi varauman sisältävän lausunnon tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta; ottaa huomioon, että edellä mainittua seikkaa lukuun ottamatta tilintarkastustuomioistuin totesi, että 31. joulukuuta 2022 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat tulot ja maksut olivat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset (sääntöjenmukaiset);

C. ottaa huomioon, että keskuksen hankinta-alan osalta vuonna 2022 ei raportoitu korjaavia toimia edellyttävistä seikoista eikä aiempien vuosien tarkastuksista ja arvioinneista ole käynnissä tai kesken korjaavia toimia;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2022 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli kyseisenä vuonna maksusitoumusmäärärahojen osalta 98,86 prosenttia, mikä merkitsee 0,49 prosentin lisäystä vuoteen 2021 verrattuna; panee merkille, että kyseisenä vuonna maksumäärärahojen käyttöaste oli 73,61 prosenttia, mikä merkitsee 9,53 prosentin lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna;

2. kehottaa komissiota myöntämään keskukselle tarvittavat resurssit, jotta se voi saavuttaa vuosien 2021–2027 strategiansa tavoitteet ja panna täytäntöön tarkistetun toimeksiantonsa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2370 ([2]) mukaisesti;

Toiminnan tuloksellisuus

3. muistuttaa, että keskuksen tehtävänä on tunnistaa ja arvioida tartuntatautien ihmisten terveydelle aiheuttamia nykyisiä ja uusia uhkia sekä tiedottaa niistä ja että se toimii kuudella alalla, jotka ovat seuranta, epidemioihin valmistautuminen ja niihin reagointiin annettava tuki, tieteellinen neuvonta, mikrobiologinen seuranta sekä kansanterveysalan koulutus ja viestintä;

([1]) EUVL C 38, 31.1.2023, s. 24.
([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2370, annettu 23. marraskuuta 2022, tautien ehkäisyn ja valvonnan eurooppalaisen keskuksen perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 851/2004 muuttamisesta (EUVL L 314, 6.12.2022, s. 1).

4. panee merkille, että keskus toteutti 89 prosenttia vuosien 2022–2024 yhtenäisessä ohjelma-asiakirjassaan suunnitelluista tuotoksista; panee merkille, että 8 prosenttia suunnitelluista tuotoksista lykättiin ja 3 prosenttia viivästyi tai peruutettiin vuoden loppuun mennessä; panee merkille, että suurin osa lykätyistä tai viivästyneistä tuotoksista oli riippuvaisia keskuksen tarkistetun toimeksiannon hyväksymisestä ja julkaisemisesta, mikä tapahtui marraskuussa 2022; kehottaa keskusta analysoimaan lykättyjä tuotoksia ja ilmoittamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle suunnitelmansa niiden tuottamiseksi;

5. panee merkille, että keskus jatkoi koko vuoden 2022 eli kolmannen peräkkäisen vuoden ajan kansanterveyden hätäsuunnitelmaansa covid-19-pandemian jatkumisen johdosta; panee merkille, että kesäkuussa hätäsuunnitelman hälytystaso laskettiin asteittain tasolta 2 (akuutti vaihe) tasolle 1 (ylläpitovaihe); katsoo, että keskus toimi nopeasti ja tehokkaasti koko pandemiakauden ajan; katsoo, että keskuksella voisi olla suurempi rooli Euroopan kriisinhallinnan tulevaisuutta koskevan ohjelman muotoilussa;

6. panee merkille, että Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen ja maasta pakenevien pakolaisten tulvan jälkeen keskus teki yhteistyötä Ukrainaa ympäröivien viiden maan viranomaisten kanssa ja toteutti toimialaansa kuuluvia teknisiä ja operatiivisia avustustoimia havaittujen tarpeiden perusteella; panee merkille, että vuoden jälkipuoliskolla painopiste siirtyi operatiivisista avustustoimista keskipitkän ja pidemmän aikavälin strategisempaan toimintaan ja että keskuksen asiantuntijoita lähetettiin Puolaan ja Romaniaan tukemaan kansallisia viranomaisia ja Maailman terveysjärjestöä ukrainalaisten siirtymään joutuneiden väestöryhmien auttamisessa;

7. panee merkille, että kevään ja kesän 2022 aikana keskuksella oli samanaikaisesti kolme kansanterveyden hätäsuunnitelmaa covid-19-tautia, apinarokkoa ja lapsilla esiintyvää tuntematonta alkuperää olevaa hepatiittia varten; panee tyytyväisenä merkille, että kokemus oli keskukselle ainutlaatuinen ja sillä testattiin keskuksen valmiuksia laatia riskinarviointeja ja ohjeita useista terveysuhkista;

8. pitää myönteisinä keskuksen sääntöjä sen joulukuussa 2022 voimaan tulleen vahvistetun toimeksiannon täytäntöönpanemiseksi sekä täytäntöönpanon helpottamiseksi kehitettyä Aspire-muutosohjelmaa (Anticipate, Support, Prepare, Inform, Respond and Empower);

Tehokkuus ja hyödyt

9. muistuttaa, että on tärkeää lisätä keskuksen digitalisaatiota sisäisen toiminnan ja hallinnoinnin osalta mutta myös menettelyjen digitalisoinnin nopeuttamiseksi; korostaa, että keskuksen on jatkossakin toimittava tässä suhteessa ennakoivasti, jottei virastojen välille pääse syntymään digitaalista kuilua; kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että on toteutettava kaikki tarvittavat turvatoimet, jotta vältetään käsiteltävien tietojen verkkoturvallisuuteen kohdistuvat riskit, ja korostaa tarvetta tehostaa toimia, joilla torjutaan erityisesti Venäjältä tai Kiinasta peräisin olevia kyberhyökkäyksiä tai soluttautumisyrityksiä;

10. pitää myönteisenä, että keskus jatkoi ponnistelujaan tehokkuusetujen saavuttamiseksi ottamalla käyttöön uusia menetelmiä, mukaan lukien tuki- ja operatiivisten prosessien automatisointi; panee merkille, että vuoden aikana automatisoitiin neljä uutta hallinnollista prosessia sähköisten työnkulkujen avulla ja uusi kustannustehokas sähköisen työnkulkualustan ratkaisu otettiin myös käyttöön K2:n korvaamiseksi; panee merkille, että sähköisten työnkulkujen käytön kokonaisanalyysi osoittaa jo nyt, että merkittävä määrä käyttäjiä on ottanut ne käyttöön ja että käsittelyaika on tarpeettomien vaiheiden poistamisen ansiosta lyhentynyt huomattavasti ja toteaa, että samalla varmistetaan, että lakisääteisiä vaatimuksia on noudatettu;

Henkilöstöpolitiikka

11. panee merkille, että 31. joulukuuta 2022 henkilöstötaulukossa oli 215 unionin talousarviossa hyväksyttyä väliaikaista toimihenkilöä (verrattuna 208 hyväksyttyyn toimeen vuonna 2021); panee merkille, että vuonna 2022 keskuksen palveluksessa työskenteli lisäksi 112 sopimussuhteista toimihenkilöä ja viisi kansallista asiantuntijaa;

12. panee huolestuneena merkille keskuksen ylemmän johdon jäsenten epätasaisen sukupuolijakauman ja toteaa, että neljä kuudesta (66,67 prosenttia) on miehiä; panee merkille keskuksen koko henkilöstön (331 henkilöä) sukupuolijakauman: naisia on 198 (60 prosenttia) ja miehiä on 133 (40 prosenttia); pitää myönteisenä, että keskus on parhaillaan hyväksymässä moninaisuutta ja osallisuutta koskevan peruskirjan ja että se otetaan käyttöön vuoden 2023 viimeiseen neljännekseen mennessä; muistuttaa sukupuolten tasapuolisen edustuksen varmistamisen tärkeydestä ja kehottaa keskusta ottamaan tämän huomioon henkilöstön palvelukseen ottamisessa ja ylemmän ja keskijohdon nimityksissä; pyytää komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan huomioon, että on tärkeää huolehtia sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta nimitettäessä jäseniä keskuksen hallintoneuvostoon;

13. on huolissaan keskuksen ylemmän ja keskijohdon maantieteellisestä tasapainosta; pyytää keskusta raportoimaan asiasta vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

14. panee merkille, että ensimmäinen luonnos henkilöstöstrategiaksi (People Strategy) laadittiin vuonna 2022 ja että sen tarkoituksena on ohjata keskuksen henkilöstöhallinnon yksiköiden nykyaikaistamista ja vahvistamista; panee lisäksi merkille, että yksittäiset strategiahankkeet, kuten sähköinen rekrytointiväline ja verkossa toteutettava perehdytysohjelma, saatiin päätökseen vuonna 2022, ja että muita hankkeita on käynnissä; kehottaa keskusta tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle kaikesta tähän liittyvästä kehityksestä; panee merkille, että keskus lisäsi edelleen tukeaan henkilöstön oppimiselle ja osaamisen kehittämiselle korottamalla yksilöllisestä koulutuksesta maksettavaa korvausta ja helpottamalla henkilöstön pääsyä verkko-oppimisalustoihin (EU Learn, LinkedIn Learning ja keskuksen virtuaaliakatemia);

15. panee merkille, että keskuksella on työntekijöiden ihmisarvon suojelua sekä työpaikkakiusaamisen ja seksuaalisen häirinnän ehkäisemistä koskevat toimintaperiaatteet ja että se kuuluu virastojen väliseen häirintäyhdyshenkilöiden työryhmään; odottaa saavansa työryhmältä raportin ja suosituksia; panee merkille, että vuonna 2022 ei ilmoitettu häirintätapauksista, ja kannustaa keskusta jatkamaan ja kehittämään työtä tapausten ehkäisemiseksi myös tulevaisuudessa;

16. panee merkille, että uudet toimet, jotka keskukselle osoitettiin sen toimeksiannon laajentamisen johdosta, on täytetty vuonna 2022; korostaa, että keskukselle on annettu uusia tehtäviä ja sen työmäärä on kasvanut, joten sen henkilöstöä ja resursseja on lisättävä vastaavasti, ja että henkilöstöpula aiheuttaa huomattavaa painetta keskuksen toiminnan jatkuvuudelle ja on uhka sen työn laadulle;

17. panee huolestuneena merkille keskuksen ja HERAn päällekkäisen toimeksiannon ja kehottaa vähentämään näiden kahden tahon toimien päällekkäisyyttä ja tekemään selkeän tehtävänjaon;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

18. panee merkille, että keskus jatkoi muiden kuin henkilöstön jäsenten ja henkilöstön jäsenten riippumattomuutta koskevien toimintaperiaatteiden soveltamista ja vahvistamista; huomauttaa, että vuonna 2022 keskukselta puuttui pieni prosenttiosuus sidonnaisuuksia koskevista ilmoituksista; panee lisäksi merkille, että kaikki ulkopuoliset asiantuntijat, joita kuultiin nopeiden riskinarviointien laadinnassa, toimittivat sidonnaisuuksia koskevat ilmoituksensa ennen arviointien julkaisemista; panee merkille, että kaikki hallintoneuvoston ja neuvoa-antavan ryhmän jäsenet, jotka osallistuivat kokouksiin ja ottivat näin ollen osaa keskusteluihin, olivat toimittaneet vaaditut vuosittaiset ilmoitukset sidonnaisuuksistaan ja että sekä johtaja että yksikönpäälliköt olivat toimittaneet vuosittaiset ilmoitukset sidonnaisuuksistaan kuten myös 99 prosenttia ulkopuolisista asiantuntijoista, jotka osallistuivat eturistiriitojen tarkistamista edellyttäneisiin keskuksen kokouksiin;

19. kehottaa keskusta varmistamaan, että kaikki hallintoneuvoston jäsenet, neuvoa-antavan ryhmän jäsenet ja heidän varajäsenensä ovat asianmukaisesti toimittaneet vaaditut vuotuiset ilmoitukset sidonnaisuuksistaan; kehottaa keskusta varmistamaan, että keskuksen työssä on mukana pätevyydeltään sopivia asiantuntijoita kaikissa toiminnoissa ja että eturistiriitoja koskevia sääntöjä noudatetaan edelleen tinkimättä;

20. panee merkille, että muiden kuin henkilöstön jäsenten riippumattomuutta koskevissa keskuksen toimintaperiaatteissa esitetään mahdollisten eturistiriitojen tunnistamisessa ja välttämisessä noudatettava menettely; toteaa, että lyhyesti sanottuna tämä tarkoittaa sidonnaisuuksia koskevien ilmoitusten keräämistä tietyissä olosuhteissa, esimerkiksi laadittaessa tieteellisiä tuotoksia, jotka keskuksen asianomaisesta toiminnasta vastaava henkilöstön jäsen arvioi keskuksen sääntöjen noudattamisesta vastaavan toimihenkilön tuella; panee merkille, että keskuksessa ei raportoitu varsinaisia eturistiriitoja koskevia tapauksia vuonna 2022;

21. panee merkille, että sisäinen menettely, joka koskee keskuksen tapaamisia toimeksiantonsa alalla toimivien kaupallisten organisaatioiden kanssa, kehitettiin vuonna 2022 ja pantiin virallisesti täytäntöön tammikuussa 2023; panee lisäksi merkille, että keskus ei kuitenkaan pitänyt tällaisia kokouksia vuonna 2022;

22. panee merkille, että keskuksen näkyvyys lisääntyi pandemian aikana; katsoo, että keskuksen näkyvyyttä tiedotusvälineissä, internetissä ja sosiaalisessa mediassa voitaisiin vieläkin parantaa, jotta sen työ tulisi tunnetuksi unionin kansalaisten parissa;

23. kehottaa keskusta varmistamaan täyden avoimuuden julkaistaessa tieteellisiä tutkimuksia ja parantamaan suurelle yleisölle suunnatun ulkoisen viestinnän kapasiteettiaan varmistamalla, että kaikki keskeiset tiedot ja erityisesti kansanterveysuhkiin liittyvät tiedot ovat saatavilla kaikilla unionin kielillä, jotta ne ovat helposti unionin kansalaisten saatavilla ja ymmärrettävissä;

Sisäinen valvonta

24. korostaa tilintarkastustuomioistuimen varauman sisältävää lausuntoa maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta, koska arvonlisävero oli sisällytetty tukikelpoisina kustannuksina avustussopimuksiin, joiden edunsaajat toteuttavat toimintansa julkisina viranomaisina, ja toteaa, että tällaisten maksujen osuus vuonna 2022 käytettävissä olleista maksumäärärahoista oli 2,8 prosenttia; palauttaa mieliin, että keskuksen olisi avustuksia hallinnoidessaan varmistettava, että sovellettavia sääntöjä noudatetaan, erityisesti siltä osin kuin on kyse arvonlisäveron korvaamisesta edunsaajille, jotka ovat viranomaisia;

25. panee merkille, että keskus arvioi sisäisen valvonnan järjestelmän tehokkuutta vähintään kerran vuodessa arvioimalla sisäisen valvonnan järjestelmän ja myös määriteltyjen indikaattoreiden toteutusta ja arvioimalla keskuksen itsensä havaitsemia tai muiden, kuten komission sisäisen tarkastuksen yksikön ja tilintarkastustuomioistuimen, havaitsemia suurimpia puutteita; panee lisäksi merkille, että vuonna 2022 sisäisen valvonnan järjestelmään tehtiin useita parannuksia, kuten parannettu valvontastrategia, mukaan lukien uudet indikaattorit, parannettu tieto-omaisuusluettelo ja uuden sisäisen viestintäpolitiikan kehittäminen;

Muut huomautukset

26. pitää myönteisenä sitä, että keskus pyrkii rekisteröitymään EMAS-järjestelmään vuonna 2023 ja suunnittelee hiilidioksidin kompensointia koskevaa hanketta (jonka on tarkoitus alkaa vuoden 2024 ensimmäisellä neljänneksellä), joka sisältää toimenpiteitä sen hiilidioksidipäästöjen vaikutusten laskemiseen sekä näiden vaikutusten minimoimiseen; panee merkille, että täsmälliset tavoitteet tulevat muodostamaan osan EMAS-järjestelmään osallistumista, joka alkaa vuonna 2024;

27. antaa tunnustusta siitä, että keskus lisäsi vuoden 2022 aikana sähköisten välineiden käyttöä hankintaprosessissa; panee merkille, että keskus käyttää nyt komission julkisten hankintojen hallintatyökalua (PPMT) kaikkien hankintamenettelyjen rekisteröintiin ja julkaisemiseen, myös ennakkotiedotuksiin; panee merkille, että PPMT-järjestelmä on linkitetty e-Tendering-järjestelmään, jossa tarjouspyyntöä sekä kysymyksiä ja vastauksia käsitellään tarjouspyynnön voimassaolon aikana; panee lisäksi merkille, että keskus käyttää sisäistä eWorkflow-järjestelmää myös puitesopimusten mukaisiin hankintoihin ja arviointiin ennen tarjouskilpailun käynnistämistä;

28. panee tyytyväisenä merkille, että vuonna 2022 sidosryhmien yleinen tyytyväisyys keskuksen työhön oli 86 prosenttia;

29. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 11. huhtikuuta 2024 antamaansa päätöslauselmaan ([3]).

([3]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2024)0280.